

MAGYAR AFRIKA TÁRSASÁG
AFRICAN-HUNGARIAN UNION

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR
AHU HUNGARIAN AFRICA-KNOWLEDGE DATABASE

I. S.

Fajiság és gyarmatosítás / Race and Colonization

Eredeti közlés /Original publication:

Korunk, 1938, 13. évf., 5. szám, 440–442. old.

Elektronikus újraközlés/Electronic republication:

AHU MAGYAR AFRIKA-TUDÁS TÁR – 000.002.554

Dátum/Date: 2017. december / December 23.

filename: I.S._1938_FajisagGyarmatositas

Az elektronikus újraközlést előkészítette

/The electronic republication prepared by:

B. WALLNER, Erika és/and BERNACZKY, Szilárd

Hivatkozás erre a dokumentumra/Cite this document

I. S.: Fajiság és gyarmatosítás / Race and Colonization, *AHU MATT*, 2017, pp. 1–6. old., No. 000.002.554, <http://afrikatudastar.hu>

Eredeti forrás megtalálható/The original source is available:

Közkönyvtárakban / In public libraries

Kulcsszavak / Key words / Mots-clés

magyar Afrika-kutatás, faj, fajelmélet, gyarmatosítás, olasz–etióp háború, harmincas évek

African research in Hungary, race, rassism, colonialism, Italian–Ethiopian war, thirties

AZ ELSŐ MAGYAR, SZABAD FELHASZNÁLÁSÚ, ELEKTRONIKUS,
ÁGAZATI SZAKMAI KÖNYV-, TANULMÁNY-, CIKK-, DOKU-
MENTUM- ÉS ADAT-TÁR / THE FIRST HUNGARIAN FREE

ELECTRONIC SECTORAL PROFESSIONAL DATABASE FOR BOOKS,
STUDIES, COMMUNICATIONS, DOCUMENTS AND INFORMATIONS

* Magyar és idegen – angol, francia, német, orosz, spanyol, olasz és szükség szerint más – nyelveken készült publikációk elektronikus könyvtára / Writings in Hungarian and foreign – English, French, German, Russian, Spanish, Italian and other – languages

* Az adattárban elhelyezett tartalmak szabad megközelítésűek, de olvasásuk vagy letöltésük regisztrációhoz kötött. / The materials in the database are free but access or downloading are subject to registration.

* Az Afrikai Magyar Egyesület non-profit civil szervezet, amely az oktatók, kutatók, diákok és érdeklődők számára hozta létre ezt az elektronikus adattári szolgáltatását, amelynek célja kettős, mindenekelőtt sokoldalú és gazdag anyagú ismeretekkel elősegíteni a magyar afrikánisztikai kutatásokat, illetve ismeret-igényt, másrészt feltárni az afrikai témájú hazai publikációs tevékenységet teljes dimenziójában a kezdetektől máig. / The African–Hungarian Union is a non–profit organisation that has created this electronic database for lecturers, researchers, students and for those interested. The purpose of this database is twofold; on the one hand, we want to enrich the research of Hungarian Africa studies with versatile and plentiful information, on the other hand, we are planning to discover Hungarian publications with African themes in its entirety from the beginning until the present day.

FAJISÁG ÉS GYARMATOSÍTÁS

I. S.

Korunk, 1938, 13. évf., 5. szám, 440–442. old.

Az egész emberi történet – s ez alatt napjaink primitív népeinek megíratlan történetét is értjük – nem egyéb harcok, háborúk, hódítások, beszivárgások és vándorlások sorozatánál Évezredek óta a keveredés volt a szabály, s a keveredés adott életet új fajoknak.

„A tiszta fajok eltűntek jóval a történeti idők előtt.” (Cester Millot: *Les Races humaines*, 207. old.).

Az utolsó és legnagyobb hasonló mozgalom a gyarmatosítás, mely az egész világon szétszórta az európaiakat. Az első gyarmatosítók, a spanyolok és a portugálok nem tulajdonítottak maguknak semmiféle faji felsőbbrendűséget; még kevésbé a franciák, – akik temérdek félvért hagytak maguk után régi gyarmataikon (pl. Kanadában). S ha az angolszász gyarmatosítók mindig idegenkedtek is a keveredéstől, el kell ismernünk, hogy a fehér fajnak ez a felsőbbrendűsége nem volt szabályozva hivatalosan.

Az utóbbi időben két európai nép hevesen állást foglal a „magasabb” és „alacsonyabb” faj keveredése ellen – az utóbbi természetesen a gyarmati őslakosságát jelenti. Olaszország etiópiai gyarmatosításával pontosan egybeesik a fajiság mellett való nyílt állásfoglalása is. Az 1937. évi Lessona-féle rendelet törvény kifejezetten megtiltja az olaszok és a benszülött nők közötti viszonyt s a vegyes házasságokat. Ezzel egyidejűleg heves olasz sajtóroham indul a félvérűség ellen.

A fasizmus előtt az olasz közvélemény kedvezően ítélte meg a keveredést. Az afrikai olasz gyarmatokon s mindenekelőtt Eritreában a kevertvérűek száma 1885 óta állandóan emelkedett. A világháború után azonban számuk kezdett nyugtalanságot okozni, Gini már 1919-ben olyan javaslatot tett, mely a fehérek és színesek közti házasságokat próbálta megakadályozni. A javaslatát nem támogatták sem a

misszionáriusok, sem a gyarmati szakértők. Mauro de Leonessa 1921-ben csak azoknak az olasz férfiaknak a házasságát javasolta, akiknek bennszülött asszonytól gyerekük volt. A III. rabszolgaellenes kongresszus viszont azt kérte, hogy ismerjék el a félvér polgárjogait és emeljék állampolgári sorba, az apa megkeresését pedig külön törvény biztosítsa.

Az olasz fasizmus 1935-1936-ban gyors és teátrális változást idézett elő. Gini tervei ismét előtérbe kerülnek. G. M. del Monte, a *Rivista delle Colonie* szakembere már az új állásfoglalás híve. Szerinte az európaiak és a bennszülöttek viszonya alacsonyabb-rendűség szempontjából négy osztályt eredményez: 1. A hódítás tartama alatti „fiziológiai szükségesség, mely megőrzi a fehér öntudatát és polgári méltóságát”. Innen az időleges, a holnaptalan viszonyok a harcok állása szerint. – 2. A fehér „megkívánja” a bennszülött nőt: a „hedonista érdek” űzi erre. – 3. Noha „tudatában van az erkölcsi süllyedésnek és faji perverzióknak”, még ha van is fehér asszony a gyarmaton, előnyben részesíti a bennszülöttet. – 4. Végül 'a szomorú epizód: „a viszonyok törvényes házasságokká válnak. A fehér polgári méltóság teljesen megsemmisül, a felsőbb fajhoz való tartozásának érzése a legalacsonyabbra süllyed.”

A „tudományos” érvek felsorolása során Del Monte elismeri „a keveredés feltétlen jelentőségét a népek fejlődésének szempontjából.” Új fajok keletkezéséhez vezetett ez a keveredés – állapítja meg –, és megfiatalított hanyatló népeket. A keveredés azonban részben szerencsés (fehérek és amerikai indiánok vagy hottentoták és polinéziaiak között), részben káros (fehérek és malájaiak), részben pedig kétes, mint az olaszok és abesszinek esetében.

Ez az egyhangú faji harc 1937 óta váltakozó hévvel folyik az olasz sajtóban. Az alkalmazott „tudományos” érvek aszerint erősebbek vagy gyengébbek, amint az újságíró műveltebb vagy tudatlanabb. Az *Azione Coloniale* már egyáltalán nem találja merésznek, hogy: „a faji előítéletnek szigorúan tudományos alapja van.” Valóságos büntetés – teszi hozzá – azt hinni, hogy a fajok keveredése a béke egyik eszköze lehet. Ez az elmélet tökéletes ellentéte „a legelemibb élettani törvényeknek.”

Az olasz fasiszta párt egyébként tízparancsot adott a gyarmatoknak, melynek 6. pontja így szól:

„Ne folytass semmiféle viszonyt bennszülött asszonnyal. A keveredés hatalmas birodalmakat tett tönkre.”

Bizonyára nem lenne érdektelen megtudni, vajon a tisztán tudományos érvelés elégséges-e a fasiszmus fajisághoz való makacs ragaszkodásának megmagyarázására vagy a vizsgálódás során kiderülne, hogy sokkal felszínesebb dolgokról van szó? A már idézett Del Monte kifejezetten elismeri e gyanú jogosultságát, mikor azt írja:

„...túl minden élettani szemponton, pusztán nemzeti szempontok indokolhatják a faji elzárkózást a gyarmatok meghódított népeivel szemben.”

Melyek azonban ezek a nemzeti szempontok?

A tapasztalat mindenesetre megmutatta, hogy a keveredés komoly problémája a gyarmatpolitikának. A kevertvérű, kívül a bennszülött társadalmán és be nem fogadva a hódítók közé, igyekszik megszerezni polgári és gazdasági egyenjogúságát az utóbbiakkal. Műveli magát, kényelmetlenné válik, mert gyakran világosabban látja a szótlanul tűrő bennszülöttek nyomorát, mint ők maguk. A meghódított nép fölött való uralkodás igen fontos feltétele a teljes elzárkózás. A félvér ugyanis, aki a két társadalom között lebegve egy ideig, végül mégis felküzdené magát a bóvlitok közé, nagyon rossz példa lenne az elnyomottak számára. Olaszország pedig Abesszínia örök időkig való birtoklására szándékszik berendezkedni.

Az olasz külpolitika ezen a ponton éles szemrehányásokat tesz a francia gyarmatpolitikának, mely alkalmas a fajok keveredésére.

„Ezt a politikát Európa s a világ közvéleménye elé kellene tártani – írják – mindenfelé, ahol a feltétlenül magasabb rendű fehér fajnak egyetlen tagja él, hogy Franciaország színeseket ültet át Európa szívébe.”

Ha meggondoljuk, hogy Hitler *Mein Kampf* c. könyvében csaknem ezeket írja:

„A szerep, amit Franciaország ma Európában játszik, a legnagyobb bűn a fehér társadalommal szemben...”

úgy inkább hajlandóik vagyunk azt hinni, hogy ez a fajimádat germán, mint latin eredetű.

Végül, ha ez az egész lázítás bizonyít valamit, az nem egyéb, mint a kérdéssel való intenzív foglalkozás szükségessége. A félvérűség problémája valójában társadalmi probléma: hogyan áll a félvér a gyarmatosítás következtében létrejött új társadalomban. Hiszen szemünk láttára keletkeznek új fajok Afrikában, amint annakidején Amerikában keletkeztek a spanyolok és indiánok keveredéséből. Ezt a tényt pedig semmilyen rendelettel nem lehet megváltoztatni. A fajok elkülönülésének kimondásával Olaszország csak elfátyolozza arcát a valóság előtt, hogy zavartalanabban élvezhesse hatalmi vágyait.

Amit azonban valóban nem lehet elviselni, az kétségtelenül csak a Róma és Berlin által a fajiság igazolására mesterségesen felépített áltudomány. Egyetlen komoly etnológus vagy antropológus sem hiszi el mosoly nélkül ennek a „tudománynak” a tételeit.

Ismételjük: az egész világot, Németországtól Olaszországig, csupa félvérek népesítik be. S ha valószínű is, hogy bizonyos kereszteződések biológiailag kevésbé kedvezőek, el kell ismernünk, hogy ennek kivizsgálására még kevés komoly munkát fordítottak. Nem, a faji ideológia nem tudomány. A hódítók félelmét tükrözi csupán, akik új népek születésével bizonytalannak látnák hatalmukat a meghódított területen, s akik meg szeretnék állítani az időt a győzelem áldott pillanatában.

(I. S.)